

OTSUS

14.11.2024 nr 7-10/2024-024

Elernet EST OÜ liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu arvestamise metoodika kooskõlastamise kohta

1. SEADUSANDLIKUD ALUSED, HALDUSMENETLUSE ALUSTAMINE, KÄIK JA ASJAOLUD

1.1. Seadusandlikud alused ja rakendatav metoodika

Elektrituruseaduse (ELTS) § 93 lõike 1 järgi teostab ELTS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise, sealhulgas elektrituru toimimise ja turuosaliste tegevuse üle riiklikku järelevalvet Konkurentsiamet.

ELTS § 1 lõigete 1 ja 2 kohaselt näeb seadus ette elektrituru toimimise põhimõtted, lähtudes vajadusest tagada põhjendatud hinnaga, keskkonnanõuete ja tarbija vajaduste kohane tõhus elektrivarustus ning energiaallikate tasakaalustatud, keskkonnahoidlik ja pikaajaline kasutamine. ELTS § 1 lõikes 1 nimetatud tegevuses järgitakse koostöö, võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtet.

ELTS § 73 lõige 1 sätestab, et võrguettevõtja kooskõlastab Konkurentsiametiga ELTS § 71 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud võrgutasude arvutamise metoodika.

ELTS § 71 lõike 1 kohaselt võtab võrguteenust osutav võrguettevõtja tasu:

- 1) võrguga ühendamise eest (edaspidi liitumistasu);
- 2) tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest (edaspidi tingimuste muutmise tasu).

ELTS § 42 lõike 3 alusel kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja, millega sätestatakse muuhulgas võrguettevõtja poolt võrguga ühendamise ja tarbimis- või tootmistingimuste muutmise eest võetava tasu arvestamise kord.

Vabariigi Valitsuse 14.02.2019 määrusega nr 10 kehtestatud elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirja (edaspidi Võrgueeskiri) § 25 lõike 1 alusel lähtub võrguettevõtja uue võrguühenduse loomise eest võetavat liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu arvutamisel selleks tehtavatest põhjendatud kulutustest. Liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu ja selle komponendid võivad põhineda keskmistel kuludel. Võrgueeskirja § 25 lõike 3 kohaselt arvatakse liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu hulka uue tarbimis- või tootmisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks vajalikud kulud. Võrgueeskirja § 25 lõike 2 järgi ei või jaotusvõrguettevõtja võetud summaarne liitumistasu või tarbimis- või

tootmistingimuste muutmise tasu aasta arvestuses olla suurem kui liitumislepingute täitmiseks tehtud kulutused.

ELTS § 72 lõiked 2 ja 3 sätestavad, et võrguettevõtjal on õigus eristada sama võrguteenuse eest võetavaid võrgutasusid ja võrguteenuse osutamise muid tingimusi sõltuvalt pinge ja varustuskindluse tasemest, järgides ELTS-i muid asjakohaseid sätteid (ELTS § 72 lõige 2). Võrguettevõtjal on õigus moodustada turuosaliste rühmi ning rühmakaupa eristada võrgutasusid ja võrguteenuste osutamise muid tingimusi, järgides ELTS-i muid asjakohaseid sätteid (ELTS § 72 lõige 3).

ELTS § 71 lõike 3 ja Võrgueeskirja § 25 lõigetest 1 ja 2 tulenevalt peavad võrguteenuse osutamise eest võetavate tasude kehtestamisel aluseks võetud kriteeriumid olema läbipaistvad ja järgima võrdse kohtlemise põhimõtet (ELTS § 71 lõige 3) ning tasud peavad olema kujundatud kulupõhiselt (Võrgueeskiri § 25 lõiked 1 ja 2). Tulenevalt võrgutasude arvutamise meetodika kooskõlastamise regulatsiooni eesmärgist (ELTS § 1 lõige 1) on Konkurentsiametil õigus hinnata, kas meetodika on taotletud kujul vajalik ja põhjendatud.

ELTS § 93 lõike 7 kohaselt teeb Konkurentsiamet otsuse temale ELTS-i alusel esitatud kooskõlastamisaotluse kohta 90 päeva jooksul pärast taotluse esitamist. Eriti keeruka või tömahuka kooskõlastamisaotluse menetlemise korral võib Konkurentsiamet pikendada seda tähtaega 180 päevani. Tähtaja pikendamisest tuleb taotluse esitajale enne esialgse tähtaja möödumist teatada. ELTS § 93 lõike 8 alusel peatatakse ELTS § 93 lõikes 7 nimetatud tähtaja kulgemine ajaks, kuni Konkurentsiametile esitatakse tema poolt nõutud kooskõlastamisaotluse kohta otsuse tegemiseks vajalik teave.

1.2. Taotleja andmed

Elernet EST OÜ (registrikood 11640429; asukoht Kadri tee 2-3, Tallinn 10127; elektronposti aadress info@elernet.ee).

Varasemalt ei ole Elernet EST OÜ Konkurentsiametiga võrguga ühendamise eest võetava liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise eest võetava tasu arvestamise meetodikat kooskõlastanud.

1.3. Menetluse käik ja asjaolud

01.11.2024 registreeriti Konkurentsiametis Elernet EST OÜ 31.10.2024 e-kirjaga esitatud taotlus võrguga ühendamise eest võetava liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise (edaspidi tingimuste muutmise) eest võetava tingimuste muutmise tasu arvutamise meetodika (edaspidi Meetodika) kooskõlastamiseks.

06.11.2024 saatis Konkurentsiamet Elernet EST OÜ taotluse puuduste kirja, milles palus kõrvaldada kirjaviga ning esitada taotlus digitaalselt allkirjastatult.

06.11.2024 registreeriti Konkurentsiametis Elernet EST OÜ korrigeeritud ja nõuetekohaselt allkirjastatud taotlus Meetodika kooskõlastamiseks.

07.11.2024 juhtis Konkurentsiamet tähelepanu, et valdavalt on meetodikas tarbimistingimuste muutmise regulatsioon, kuid punkti 3.7 on sisse jäänud ka tootmistingimuste muutmise.

Konkurentsiamet palus teha parandus punkti 3.7 või kaaluda läbivalt tootmistingimuste muutmise tasu sissetoomist metoodikasse.

07.11.2024 kirjas Elernest EST OÜ selgitas, et võrgu tarbijad on PV paneelidega lokaalse tootmise võimalusi kaaludes neist vähese efekti tõttu loobunud. Paneelide täiskoormustundidel on elektri hind viimastel aastatel olnud tavaliselt väga madal või miinuses ja täiendavate võimsuste lisandumisel see trend jätkub. Seetõttu on ettevõtja tootmistingimuste osa metoodikast välja võtnud.

07.11.2024 registreeriti Konkurentsiametis Elernest EST OÜ korrigeeritud ja nõuetekohaselt allkirjastatud taotlus Metoodika kooskõlastamiseks (Taotlus).

Alljärgnevalt on toodud Konkurentsiameti seisukohad Elernest EST OÜ Taotluse põhjendatuse kohta.

Elernest EST OÜ taotlus Metoodika üldsätete osas

Taotlusest tulenevalt soovib Elernest EST OÜ kooskõlastada Metoodika üldsätted alljärgnevalt:

1. Üldsätted

1.1. Elernest EST OÜ (edaspidi võrguettevõtja) liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu metoodika (edaspidi metoodika) määrab kindlaks, milliste põhimõtete alusel võtab võrguettevõtja tarbijalt uue võrguühenduse loomise või olemasoleva võrguühenduse tarbimistingimuste muutmise eest tasu.

1.2. Võrguettevõtja loob asjakohase liitumistaotluse alusel uusi võrguühendusi pingel 0,4 kV.

Konkurentsiameti seisukoht Elernest EST OÜ Metoodika üldsätete osas

Konkurentsiamet, kontrollinud ja analüüsinud ettevõtja Metoodikas toodud üldsätete põhjendatust, on seisukohal, et need ei ole vastuolus ELTS-is ja Võrgueeskirjas sätestatuga. Metoodika üldosast selguvad Metoodika koostamise õiguslikud alused. Metoodika eelmainitud osad annavad ettevõtja elektrivõrguga liituda soovivale või võrguühendust juba omavale, kuid tingimusi muuta tahtvale isikule selge ülevaate võrguga liitumiseks või olemasoleva võrguühenduse tingimuste muutmiseks kehtestatud põhimõtete õiguslikest alustest. **Tulenevalt eelnevast on Konkurentsiamet seisukohal, et Elernest EST OÜ Taotlus kooskõlastada üldsätted Metoodikas toodud sõnastuses on põhjendatud.**

Elernest EST OÜ taotlus Metoodika mõistete osas

Taotlusest tulenevalt soovib Elernest EST OÜ kooskõlastada Metoodika mõisted alljärgnevalt:

2. Mõisted

Käesolevas metoodikas kasutatakse mõisteid elektrituruseaduses ja võrgueeskirjas toodud tähenduses, kui metoodikast ei tulene teisiti.

2.1. Arendusinvesteering –investeering, mille teostamine finantseeritakse reguleeritavate võrgutasude kaudu ning mille raames soetatud põhivara lülitatakse reguleeritava vara hulka.

2.2. Liituja – tarbija, tootja või liinivaldaja, kes taotleb oma elektripaigaldise ühendamist võrguga või tarbimistingimuste muutmist.

2.3. Liitumistasu – tarbija poolt elektrivõrguga liitumise eest makstav tasu;

2.4. Tarbimistingimuste muutmine – pingesüsteemi, tarbimisvõimsuse (võrguühenduse läbilaskevõime amprites või lubatud võimsus kilovattides), liitumispunkti asukoha ja mõõtepunkti või -punktide asukoha muutmine.

Konkurentsiameti seisukoht Elernet EST OÜ Metoodika mõistete osas

Konkurentsiamet, kontrollinud ja analüüsinud ettevõtja Metoodikas toodud mõistete põhjendatust, on seisukohal, et need ei ole vastuolus ELTS-is ja Võrgueeskirjas sätestatuga. Metoodika mõistete osa selgitab Metoodikas kasutatud sõnade ja väljendite tähendust. Metoodika eelmainitud osad annavad ettevõtja elektrivõrguga liituda soovivale või võrguühendust juba omavale, kuid tingimusi muuta tahtvale isikule selge ülevaate võrguga liitumiseks või olemasoleva võrguühenduse tingimuste muutmiseks kasutatud mõistete tähendusest. **Tulenevalt eelnevast on Konkurentsiamet seisukohal, et Elernet EST OÜ Taotlus kooskõlastada Metoodika mõisted Metoodikas toodud sõnastuses on põhjendatud.**

Elernet EST OÜ taotlus Metoodika liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu arvestamise põhimõtete osas

Taotlusest tulenevalt soovib Elernet EST OÜ kooskõlastada Metoodika punktid 3.1 kuni 3.9 alljärgnevalt:

3. Liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu arvestamise põhimõtted

3.1. Võrguettevõtja arvestab elektrivõrguga ühendamise eest võetavat liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu eraldi igale konkreetsele liitumispunktile, lähtudes selleks tehtavatest põhjendatud kulutustest.

3.2. Liitumistasule ja tarbimistingimuste muutmise tasule lisandub menetlustasu. Menetlustasu arvestab keskmisi kulutusi, muuhulgas: liitumispunkti asukoha määramiseks, liituja soovi täpsustamiseks, tehnilise lahenduse koostamiseks, liitumispakkumise ja vajadusel tehniliste tingimuste väljastamiseks, liitumislepingu sõlmimiseks, vajadusel hanke korraldamiseks ja lepingu sõlmimiseks töövõtjatega.

3.3. Võrguettevõtja eristab raamatupidamises arenduskohustuse raames teostatavaid arendusinvesteeringuid ja tarbija poolt tasutava liitumis- või tarbimistingimuste muutmise tasu raames põhivarasse teostatavaid investeeringuid.

3.4. Liitumistasudesse ega tarbimistingimuste muutmise tasudesse ei lülitata investeeringuid, mida võrguettevõtja teostaks võrgu arendamiseks ka juhul kui võrguga ei liituks uusi tarbijaid. Need kulud finantseeritakse arendusinvesteeringute raames.

3.5. Võrguettevõtja arvestab tasude arvestamisel perspektiivsete tarbijate liitumisega ning juba liitunud tarbijate tarbimisvõimsuse suurendamisega, võttes sealjuures arvesse piirkonna arengukavasid ja planeeringuid. Tasude arvestamisel lähtub võrguettevõtja turuosaliste võrdse kohtlemise printsiibist ning arvutab kõikidele sarnastes tingimustes olevatele tarbijatele tasud ühtsest printsiibist lähtuvalt.

3.6. Kui tegelik liitumistasu maksumus kujunes väiksemaks kui liituja poolt tasutud, siis võrguettevõtja maksab liitujale tagasi makstud ja tegeliku liitumistasu maksumuse vahe. Kui tegelikud kulutused ületavad liitumistasu, tasub liituja täiendavalt tegeliku liitumistasu maksumuse vahe.

3.7. Tarbimisvõimsuse vähendamisel tasu ei võeta. Samuti ei võeta tasu kui liituja on vahepeal tarbimisvõimsust vähendanud, kuid soovib taastada endise võimsuse ja vaba võimsus on veel olemas. Nendel juhtudel tasub tarbija vaid tarbimisvõimsuse vähendamise või taastamisega seotud põhjendatud kulud nagu kaitsme vahetus, plommimine jm kulud.

3.8. Liitumisel ja tarbimistingimuste muutmisel lähtub võrguettevõtja optimaalsest võrgu konfiguratsioonist, heast inseneritavast, efektiivseimast lahendusest ning võimalusel tarbija soovidest.

3.9. Liitumislepingu täitmise tulemusena rajatud elektrivõrk kuulub kuni liitumispunktini võrguettevõtjale.

Konkurentsiameti seisukoht Elernet EST OÜ Metoodika liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise tasu arvestamise põhimõtete osas

ELTS § 66 lõige 1 sätestab, et võrguettevõtja arendab võrku oma teeninduspiirkonnas viisil, mis tagab võimaluse järjepidevalt osutada õigusakti ja tegevusloa tingimuste kohast võrguteenust võrguga ühendatud tarbijatele, tootjatele, liinivaldajatele ja teistele võrguettevõtjatele, arvestades nende põhjendatud vajadusi, ning ühendada võrguga oma teeninduspiirkonnas asuva turuosalise nõuetekohane elektripaigaldis. Võrku arendades järgib võrguettevõtja varustuskindluse tagamise, tõhususe ning turgude integreerimise vajadust, arvestades neis valdkondades tehtavate uurimuste tulemusi.

Võrgueeskirja § 25 lõigete 1 ja 3 kohaselt lähtub võrguettevõtja uue võrguühenduse loomise eest võetavat liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu arvutades selleks tehtavatest põhjendatud kulutustest (Võrgueeskiri § 25 lõige 1). Liitumistasu või tarbimis- või tootmistingimuste muutmise tasu hulka arvatakse uue tarbimis- või tootmisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tarbimis- või tootmistingimuste muutmiseks vajalikud kulud (Võrgueeskiri § 25 lõige 3).

Võrgueeskirja § 19 lõike 5 alusel määrab uue võrguühenduse loomise või olemasoleva võrguühenduse tarbimis- või tootmistingimuste muutmise korral võrgu konfiguratsiooni ja tehnilised parameetrid võrguettevõtja.

Konkurentsiamet, lähtunud eeltoodust, on seisukohal, et Elernet EST OÜ Metoodika punktides 3.1 kuni 3.9 põhimõtted on kooskõlas eelmärgitud ELTS § 66 lõikega 1 ning Võrgueeskirja § 25 lõigetega 1 ja 3 ning § 19 lõikega 5. Metoodika punktides 3.1 kuni 3.9 toodud põhimõtted tagavad, et liitumis- või tingimuste muutmise tasu hulka arvatakse ainult uue tarbimisvõimsuse ühendamiseks või olemasolevate tingimuste muutmiseks vajalikud põhjendatud kulud. **Tulenevalt eelnevast on Konkurentsiamet seisukohal, et Elernet EST OÜ Taotlus kooskõlastada Metoodika punktid 3.1 kuni 3.9 Metoodikas toodud sõnastuses on põhjendatud.**

2. KOKKUVÕTE

Konkurentsiamet on läbi töötanud Elernet EST OÜ poolt 07.11.2024 Konkurentsiametile kooskõlastamiseks esitatud Metoodika kooskõlastamise Taotluse ning asub seisukohale, et see arvestab ELTS § 71 lõikes 3, § 72 lõigetes 2 ja 3 ning Võrgueeskirja § 25 lõigetes 1 kuni 3 kehtestatud nõudeid. Konkurentsiameti hinnangul ei ole Elernet EST OÜ taotletud Metoodika vastuolus heade kommetega ega riku lepingupoolte õiguste ja kohustuste tasakaalu ühe poole kahjuks ebamõistlikult. Konkurentsiamet leiab, et Metoodikaga ei kalduta kõrvale õigusaktide olulisest põhimõttest ega muudeta lepingu eesmärgi saavutamist küsitavaks.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes ELTS § 71 lõikest 3, § 72 lõigetest 2 ja 3, § 93 lõike 6 punktist 6 ja Võrgueeskirja § 25 lõigetest 1 kuni 3

otsustan:

kooskõlastada 07.11.2024 esitatud taotluse alusel Elernet EST OÜ võrguga ühendamise eest võetava liitumistasu ja tarbimistingimuste muutmise eest võetava tasu arvutamise metoodika vastavalt lisale.

Käesoleva otsusega mittenõustumisel on õigus esitada 30 päeva jooksul alates käesoleva otsuse teatavakstegemisest vaie Konkurentsiametile või kaebus otsuse tühistamiseks Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kertu Saul
hinnaregulatsiooni osakonna juhataja

Lisa:
Elernet EST OÜ liitumis- ja tarbimistingimuste tasu metoodika.pdf